

„Zilele culturii hunedorene - Sarmis '91“

Colocviu româno - elvețian

Duminică s-au deschis în județ „Zilele culturii hunedorene - Sarmis '91“, manifestare complexă organizată sub egida Inspectoratului Județean pentru Cultură. Cu acest prilej, la Gale-riile de artă „Forma“ din Deva a fost deschisă expoziția retrospectivă de pictură - Elena Bianu, iar în satul Crișan (Ribița) s-a desfășurat colo-locviul istoric „Omagiul lui Crișan“, urmat de un spectacol folcloric. Vom reveni cu alte detalii.

Ieri, la Deva și-a început lucrările o amplă și prestigioasă manifesta-re științifică interna-țională româno-elvețiană, organizată sub genericul „Politica edilitară în pro-vinciile Imperiului Ro-man“, de Muzeul Jude-țean Hunedoara-Deva, cu sprijinul Ministerului Cul-turii, prefecturilor, in-spectoratelor județene pentru cultură Hunedoa-ra și Cluj, filiala Cluj a P.N.L., S.C. „Clio“ S.R.B. Construcții - Restaurări, S.C. „Moseti“ S.R.L. Im-port-Export. Din comi-tetul de organizare al colocviului fac parte:

și dr. Hans Bogli - pre-sedinti, dr. Dorin Alicu, dr. Adela Paki, dr. Ște-fan Matei, dr. Adriana Rusu, dr. Ioan Opreș. Par-ticipă cercetători, profesori de la universitățile din Basel, Lausanne, Berna, Geneva (Elveția) - spe-cialisti în epocă romană ce îmbină în mod ferocit activitatea de la catedra universitară cu cea de cercetare științifică pro-priu-zisă, cărora li se a-lătură apreciați cercetă-torii români din Cluj-Napoca, București, Timi-

MINEL BODEA

(Continuare în pag. a 2-a)

Aspect din timpul desfășurării lucrărilor colocviului, importantă manifes-tare științifică ce pune în evidență o serie de aspecte ale istoriei patriei noastre și a Elveției.

Foto PAVEL LAZA

CUVÎNTUL LIBER

COTIDIAN INDEPENDENT

SALA DE JURNALISM

ANUL III
NR. 479
MARTI,
22 OCTOMBRIE
1991
4 PAGINI • 5 LEI

DIN TARĂ

Pe raza R.C.M. Deva, trenurile circulă în grafic

Ieri, dimineață, mai mulți cititori ne-au telefonat la redacție, întrebându-ne care este adevărul în cazul grevei generale declarate de mecanicii de locomotivă și de mecanicii ajutoari. La R.C.M. Deva am luat legătura cu dl. ing. Vlaicu Popescu, de la Regulatorul de circulație-tracțiune. Iată informația pe care am primit-o:

— Pe raza R.C.M. Deva toate trenurile, de marfă și călători, circulă normal, în grafic. Toți mecanicii de locomotivă și mecanicii-ajutoari sînt la serviciu.

— Aveți neazuri din partea regionalilor de căi ferate vecine?

— Deocamdată, nu! Ținem legătura cu dușmanilor, cu R.C.M.-urile. Avem garanții că totul se va desfășura normal pe calea ferată. Fără evenimente. (Gh. I. N.)

■ UN TARAN LUMINAT?! După eșecul pu-ciului din august 1991, din dispoziția lui Gorbaciov, a fost înființată Fundația pentru Studii Social-Politi-ce. Directorul său general, Iuri Krasin, a făcut recent o serie de declarații so-cante. „Trebuie să gă-sim un lider cu ma-turitatea politică necesară pentru a înțelege locul și rolul său în istorie, cineva care să nu se creadă țar, ci o persoană care să pună bazele democrației pen-tru faza următoare“ — spune Krasin. Dacă, un a-semenea lider trebuie găsit, înseamnă că acesta nu e nici Gorbaciov și nici El-țin. Oare care dintre ei se crede țar? Și care nu are maturitatea politică necesară...?

DIN LUME

ERATĂ

În articolul „Etichete pentru români“, publicat în ziarul nostru, nr. 477, de vineri, 18 octombrie a.c., s-au strecurat două greșeli de tipar: progromuri pentru pogromuri și Ellie Weissel pentru Ellie Wies-sel. Cerem scuze cititori-lor.

ECONOMIA DE PIAȚĂ - certitudini și speranțe

Rigorile economiei de piață spre case tindem și spre care am făcut primii pași pătrunși trupa-t, dar cu temeritate, în viața noastră cea de to-ate zilele. Dorind să cu-noscăm modul cum ac-tionează unele unități de producție, preștii și des-facerea mărfurilor pen-tru a parcurge în condi-ții mai înconjurătoare pe-rioda de tranziție, ne-am adresat dlui Emil Brinda, președintele Cooperativei de Consum Ilia.

— Am aflat că unita-țile dv. care desfășoară activități de producție, prestații și comerțiale pe teritoriul a trei comune (Ilia, Gurașada și Verșin), încheie lunar de luni bilanșuri pozitive, obținând pro-fituri. Căma roșii aceste rezultate?

— Într-adevăr, noi re-șultăm lunar producție, prestații și vânzări de mărfuri în valoare de peste 15 milioane de lei. Și asta pețea să facem și mai mult. Uneori însă nu pu-tăm satisface cererea de anumite mărfuri datorită crizei în care se zbate e-conomia națională. Ne conducem în activitățile

pe care le desfășurăm du-pă principiul de a satis-face în cât mai mare măs-ură, prin oferta noas-tră, cerințele populației. Și dacă, în ce privește multe din mărfurile ali-mențare și industriale nu putem încă interveni pen-tru a satisface pe deplin cererea (de multe ori sin-tem nevoiți, datorită poli-ticii monopoliste a unor furnizori, să primim mar-fă de slabă calitate), a-tunci când este vorba de-spre producția obținută în unitatea noastră sau despre prestațiile execu-tate de noi, pe prim plan punem calitatea.

— Ați putea numi cite-va din activitățile de pro-ducție și prestații?

— Da. Producem prin secții bine organizate și încadrate cu personal ca-lificat plapume, articole de croitorie și broderie și exe-cuții prestații, în aceeași condiții de calitate, pri-vind confecții metalice, mobilă, zidărie-zugrăvea-

GHEORGHE PAVEL

(Continuare în pag. a 2-a)

Onoarea membrilor de onoare

Viața politică parla-mentară a înregistrat în et-ima vreme o nouă muta-ție semnificativă pe tabloul politic al țării. Dl deputat Mihai Bălănescu, de la Mișcarea Ecologistă a ur-cat la tribuna Camerei pentru a face o declara-ție politică: „Începând cu data prezintă țara înce-pe să treacă la liberism“.

— Pardon, a strigat un deputat, nu numai la libe-rali ci și la liber-schim-biști. Nu era o glumă. Cu câteva săptămîni înainte, dl Ștefan Cazimir, pre-sedintele Partidului Liber-Schimbist, urcase la tribu-na Camerei pentru a infor-ma asupra unei decizii poli-tice majore a colegiul-ui director al Partidului Liber-Schimbist: „Toți de-putații și senatorii care

și-au schimbat partidele, măcar o dată, în actuala legislatură, sînt declarați, de drept și de fapt, mem-bri de onoare ai Partidu-lui Liber-Schimbist. Cu cît schimbările sînt mai mul-

teji, prieteni, politicieni toți, de la Partidul Națio-nal Liberal. Eu nu aveam motiv să-l aplaud, spre exemplu, deoarece a făcut două afirmații greșite în chestiuni pe care eu le știam bine. Prima - că Ni-colae Titulescu a lăsat prin testament să fie îngropat la Pașana Brașov; secun-da - că revoluția de la 15 noiembrie 1987 s-a înche-iat cu 20 de morți la Bra-șov. Erorile notificate în Monitorul Oficial n-au fost retrase de autor cu toate că l-am atras atenția col-egial asupra lor, într-o conversație particulară. Faptul mă scutește acum

ION IJU,
deputat

(Continuare în pag. a 2-a)

Insemnări din Parlamentul României

te și mai dese, cu oțit i-dealurile partidului sînt mai bine protejate și pro-movate“.

Pe dl Ștefan Cazimir l-a aplaudat întreaga adună-re constituantă, deoarece declarația fusese făcută de la tribuna ei. Pe dl Mihai Bălănescu l-au aplaudat numai câțiva rî-

SPORT

În pagina a III-a

UNA PE ZI

— Am auzit că te-ai căsătorit cu un actor. Ești fericită?
— Da. În viitor n-o să mă mai căsătoresc decît cu actori!

FLASH!

● **PREȚUL PORUMBULUI.** Intrucît unii producători agricoli, în special cei ce nu dețin sufi-ciente spații de depozitare a pro-ducției de porumb, se interesează de prețul la care poate fi valorificat acest produs prin Sucursala „Romcereal“, îi infor-măm că oferta pentru fiecare kg boabe STAS este de 10 lei. De asemenea, de la acești produc-tori se primesc nelimitat cantități de porumb în custodie con-tra cost. (N.T.)

● **SCHIMB DE EXPERIEN-ȚĂ.** În perioada 16-22 octom-brie a.c., perechea campioană a Republicii Moldova și, totodată, câștigătoare a locului I la con-cursul internațional de dans de societate de la București din a-cest an, soții Mariana și Iuri Brais au fost oaspeții formației de dans de societate a Clubului „Șiderurgistul“ Hunedoara. Ză-nic, cel doi valoroși dansatori au prezentat demonstrații de virtu-zitate din talzele dansului de societate. (M.B.)

● **CU TRUDA!** „Am vanit la dumneavoastră, la redacție, în numele tatălui meu, Iosif Inșca. Are mai bine de 88 de ani. Este sănătos. A muncit toată viața.

Muncește și astăzi. Cere să i se dea pămîntul înapoi. Acela de 4 hectare pe care i l-a luat ooperativa. La Dobru este mult pămînt nelucrat. Tata vrea să-l mucească...“ — așa ne-a spus dl Ilarion Inșca, „feclorul“ pen-sionarului, fost mai bine de 30 de ani muncitor ceferist. (Gh. I. N.)

● **MIRACOL.** Simbătă seara, în pîn centrul Devei, s-a petre-cut un fapt rar înțilnit. După o pîruetă pe asfalt, autoturismul cu număr de înmatriculare „ON-TARIO 630 -NPP“ s-a năpustit pe trotuar, apoi în zona verde, izbind un grup de oameni care circulau liniștiți. Din fericire, impactul cu „diavolul roșu“ s-a

soldat pentru trecători doar cu lezuni ușoare. Un adevărat mi-racol atât pentru pletonii în cau-ză, cît și pentru tinărul de la vo-lan. (C.P.)

● **PIINE DE DOBRA.** Am privit o vreme cum își cumpără dimineața piine oamenii din Do-bru. Cel mai mult, chiar și copiii, vin cu bicicletele. De lîngă brutărie sau o piine caldă, ru-menă, de-și lasă gura apă. Da! Dobrenii au o piine bună. Și a-sudă să o facă tot mai bună! (Gh.I.N.)

FLASH!

Zile e culturii hunedorene

(Urmare din pag. 1)

șoara, Iași, Reșița, Tulcea, Alba Iulia, Turda, Zalău, Craiova, Deva.

La ședința de deschidere au participat, alături de specialiști, subprefectul județului Hunedoara, dl Alexandru Pop. Colocviul a fost deschis de dr. Adriana Rusu, directorul Muzeului Județean, care a adresat un cuvânt de bun venit oaspeților, a subliniat importanța științifică a manifestării ce o găzduiește municipiul Deva. Alocuțiuni introductive au rostit reprezentanți ai Ministerului Culturii, prin domnul Ioan Sicoe, consilier șef al Inspectoratului Județean de Cultură, dr. Hans Bögli, Alexandru Pop, subprefect al Prefecturii județului Hunedoara.

Prima și a doua sesiune ale colocviului au fost prezidate de doamna Teodora Tomasevici-Buck și domnul Dumitru Protase. Dintre cercetătorii

care au prezentat comunicări menționăm pe Hans Bögli — „Date privind istoria teritoriului elvețian în epoca romană”; Heinz E. Herzig — „A existat o politică edilitară în Elveția sub ocupația romană?”; Gheorghe Papilian — „Citeva observații referitoare la organizarea urbană de la Romula”; Frederic Rossi — „Probleme ale urbanizării în Colonia Iulia Equestris”; Mihai Bărbulescu — „Inscripțiile templului de la Poataissa. Note asupra dezvoltării și organizării orașului”; Martin Boserf — „Forumul de la Aventicum. Dezvoltarea centrului urban de la Caput Helvetiorum”; Constantin Popa — „Napoca — important centru urbanistic al Daciei Porolissensis”. Au fost prezentate, de asemenea, alte apreciate comunicări, urmate de discuții. Lucrările simpozionului continuă.

Privatizarea în consens cu cerințele oamenilor

În comuna Totești libera inițiativă are cîmp larg de afirmare. Aceasta este părerea domnului Liviu Lepădătoni, primarul localității, cu care am discutat recent.

— Așadar, domnule primar, cite unități private sînt în Totești?

— Autorizații pentru a desfășura activitate particulară sînt mai multe, dar nu toate sînt puse în aplicare.

— Ce unități funcționează în prezent?

— Un atelier de tâmplărie, aparținînd domnului Nonu Ștefoni, care are o activitate bună o societate comercială cu ridicata ce se cheamă „Minerva”, care distribuie produse la unitățile de desfacere din zonă. În satul Păclisa, o societate comercială din Lupeni amenajează un magazin alimentar într-un spațiu ce a aparținut Amenajării Hidroenergetice Riu Mare-Retezat. Mircea Susan și Ilion Ștefoni au autorizație pentru deschiderea unui magazin de desfacere iar Siminic Ștefoni amenajează o unitate „Autoservice”. În satul Cîrnăști, Iustin Dragotescu montează o moară pentru grâu.

— Nimeni n-a deschis o circumă cum se întimplă în alte părți?

— Încă nu. După cum se vede, cei mai mulți privatizați s-au orientat și se orientează spre activități și servicii solicitate de cetățeni. În satul Cîrnăști există două meri, dar de porumb, iar oamenii erau nevoiți să meargă în alte localități să-și macine grîul. Cînd domnul I. Dragotescu va pune în funcțiune moara sa — știu că a întreprins eforturi pentru procurarea utilajelor necesare — oamenii nu vor mai fi nevoiți să bată drumuri lungi.

NICOLAE TÎRCOB

TRAIAN BONDOR

Onoarea membrilor de onoare

(Urmare din pag. 1)

de angajamentul pe care mi l-am asumat numai față de mine, de a nu face publice asemenea erori. Acuma trebuie să spun că plecarea dlui Mihai Bălănescu din Mișcarea Ecologistă era previzibilă. Cu cîteva luni în urmă el a fost trecut, în calitate de șef al grupului, cu votul de încredere al grupului parlamentar ecologist. La deschiderea bilanelor de vot, s-a constatat că un singur deputat a votat în favoarea dlui Mihai Bălănescu. Gurile rele prezente peste tot, inclusiv în lumea curată a ecologismului românesc, spun că votul a-

cela ar fi fost dat chiar de dl deputat Mihai Bălănescu. Ceea ce însă nu s-a putut dovedi. Consecința votului a fost drastică. Dl deputat a fost deposedat de prerogativele demnității parlamentare, de conducător al ecologismului și, cum se spune pe scurt, scos din piine.

Prima consecință a fost foarte interesantă și promptă. Grupul ecologist l-a desemnat pentru misiunea vacantă dl deputat Victor Vaida, ridicat în parlamentul României pe lista Mișcării Ecologiste a județului Hunedoara. Sigur că înlocuirea unui deputat de vîrstă a treia cu un deputat tînr poate să spună ceva despre sensul

mutării făcute de ecologiști. Dar dl Mihai Bălănescu nu pare a fi interpretat lucrurile așa. Drept urmare, a produs o dovă consecință logică. A sărit cîteva rînduri de bănci mai în față, la gruparea liberalilor venerabili.

Cum rămîne cu ideile-rile imaculate ale ecologismului său funciar, n-am de unde să știu. După cum nu-mi pot da seama, foarte exact, ce consecințe produce asupra imaginii domniei sale această săritură tinerească. Mă refer, desigur, și la angajamentele sale asumate în numele ecologismului românesc pe banii mișcării, în Statele Unite. Vom trăi și vom vedea.

L-AU „MÎNCAT” ȘI PE ȚSTA

Am și acum în față chipul deznădăjduit al unui om, a cărui vîrstă durează mai bine de opt decenii. S-a oprit pentru cîteva clipe, apoi a plecat. O undă de minie, de nemulțumire, i-a întunecat privirea. Nu s-a putut abține. Cîteva cuvinte i-au scăpat cred involuntar: „L-au mîncat și pe ăsta”. Pe moment n-am priceput aluzia bătrîmului. După cîteva minute de nedumerire, am înțeles ce anume i-a provocat mîhnirea.

La Deva, lângă piață, a existat cîndva un magazin de desfacere a pîinii. Spun, a existat, pentru că într-un timp a fost desființat, urmare a unor hotă-

rire „magice” luate de niște „extraterestri” care, după opinia unor cetățeni cu care am discutat, promovează interese pur particulare și nu pe cele ale populației. Și pentru o măsură să fie cît mai discretă au apelat la mutări subtile pe tabla de șah. Raionul comercial de la etajul doi de la Hala Pieței, l-au mutat în locul magazinului de pîine, iar locul acestuia a fost luat de un „bazar” particular care a dezamăgit eventualii cumpărători încă din ziua inaugurală.

Ne întrebăm: de ce mai tot timpul sînt cozi așa de mari la unele centre de

desfacere a pîinii? Simpla Pentru că desființăm magazine, schimbăm destinația spațiilor comerciale după interese meschine care convin unora.

Nu ne-am propus să aflăm părerea celor care au luat asemenea măsuri de suprimare a magazinului de pîine, pentru că oricare ar fi acestea, nu rezolvă o problemă stringentă cu care se confruntă locatarii țonei, cît și cei care vin cu produse agroalimentare pe piața orașului.

Poate cei în drept se vor trezi la realitate.

CORNEL POENAR

DEFINITIVAT ȘI GRADE

DIDACTICE

Pentru următorul an școlar, înscrierile la examenele de definitivat și pentru obținerea gradelor didactice II și I se fac pînă la 31 Ian. '92 la inspectoratele școlare județene, cu respectarea prevederilor Legii 6/1969, art. 83, 86 și 87. Odată cu terminarea anului școlar 1991-1992, își încetează valabilitatea și prevederile art. 11 și 12 din M.F.S. nr. 44/239 din 1990, referitoare la specialiștii din învățămînt, care vor să-și susțină gradele didactice.

ECONOMIA DE PIAȚĂ

(Urmare din pag. 1)

lă, cizmărie, auto-moto, rame și geamuri etc. De asemenea, realizăm prestații către populație prin laboratorul de cofetărie, secția de răcoritoare, îngoșerie, brutărie. Vreau să precizez că, în ultima perioadă, în unele din aceste domenii au apărut și activități particulare, deci concurență, ceea ce ne obligă să ridicăm necontenit calitatea ofertei noastre.

— Care sînt relațiile dv cu furnizorii de mărfuri, ponderea veniturilor avînd-o, totuși, desfacerea?

— Cu mici excepții, despre care am vorbit, avem relații bune cu furnizorii. Am căutat să ne aprovizionăm direct din fabrici pentru a nu practica adăosuri mari la prețuri. În prezent noi aplicăm adăosuri de pînă la 22 la sută la prețurile cu amănun-

tul, de 39 la sută la prețurile din alimentația publică de categoria a III-a și de pînă la 57 la sută la alimentația publică de categoria I. La mărfurile cu prețuri de peste 5 000 de lei, practicăm un adaos de numai 15 la sută. Printre furnizorii noștri de mărfuri cu care avem relații bune se numără fabricile de plăci de azbociment din Oradea, de teracotă Jimbolia și Lugoj, paste făinoase Timișoara, moara din Alba Iulia și desigur depozitele UNICOOP și ale altor societăți comerciale din Deva.

— Calitatea serviciilor și producției se obține cu personal calificat. În acest domeniu care este situația la dv?

— Toate unitățile noastre — de producție, prestații și comerciale — sînt încadrate cu personal calificat prin școli sau prin specializare la locul de muncă. Avem peste 120 de oameni. Deci și din punctul de vedere al calificării ne apropiem de cerințele economiei de piață. Subliniez că și salariile negociate sînt la nivelul calificării și al străduinței pe care fiecare o depune pentru obținerea de profit. Media salariului pe cooperativă depășește 8 000 de lei, dar avem și salarii de peste 25 000 de lei.

— Ce vedeți că ar favoriza, în cazul dumneavoastră, o accelerare a tranziției la economia de piață?

DACA RECUPERĂM... AVEM !

Sperăm că cititorii nu se vor supăra dacă repetăm și noi publicitatea de la emisiunile radio: „Remat — peste tot”. Numai cine trăiește chibzuit, cine știe să-și economisească veniturile, să elimine risipa poate avea o situație mai bună.

„La Hateg, ne scrie dl pensionar Nicu Sbuchea: salariati de la „Remat” desfășoară o activitate vie. Luna de lună își realizează și chiar își depășesc programele preconizate. Ca să vă dau un exemplu, numai luna trecută salariati unității au depășit prevederile valorice cu

mai bine de 6 la sută. Să-i numim pe oamenii cei mai deștinați din unitate: Tuțu Cicu, Gabi Cicu, Ioan Pascotescu, Victor Buti, Valer Stupinar, Constantin Stănică. Tar ca să fim și mai la obiect, vom scrie că dumnea lor au colectat anul acesta peste 200 tone de fier vechi, 45 tone fontă, mai mult de 5 tone cenuși de plumb, peste 4 tone de hirtie și cartoane, 3 tone de aluminiu, aproape două tone de alamă, multe alte materiale refolosibile. Pentru că trebuie să înțelegem, există un adevărat dacă nu vom recupera, nu vom avea!” (GEL. I. N.)

Poliția ne informează

„OPERAU” NOAPTEA

Pe timp de noapte, folosind violența, Traian Covaci (23 ani), muncitor la S.C. „Meropa” S.A. Hunedoara, împreună cu Ioan Cristea (17 ani), neîncațrat în muncă, l-au tîlhărit pe D.C. din aceeași localitate, sustrăgîndu-i bunuri în valoare de 4 000 lei. Tot noaptea, în Hunedoara, a operat și Neculai Ababei, muncitor la C.F. Simeria, care l-a deposedat pe B.C. de bunuri în valoare de 470 lei și de actele de identitate, victi-

ma fiind în stare de ebrietate. Poliția i-a descoperit și arestat pe făp-tași.

IN VESTIAR

Fortînd incuietorile, Mi-halache Dascălu din Că-lan (21 ani), neincadrat în muncă, a pătruns într-un vestiar al S.C. „Sidermet” S.A. din localitate, de unde a furat diverse obiecte ale muncitorilor, acestea valo-rînd peste 11 000 lei. Făp-tașul este reținut și cer-tetat de poliție.